

Література

1. Абульханова-Славская К.А. Жизненные перспективы личности // Психология личности и образ жизни. – М., Знание, 1987. – 567с.
2. Арапова П.И. Образ будущего и выбор жизненного пути в юношеском возрасте // Вестник Православного Свято-Тихоновского гуманитарного университета. Серия 4: Педагогика. Психология. – 2015, № 1 (36). С. 122-129
3. Белинская Е. П. Я-концепция и ценностные ориентации старших подростков в условиях быстрых социальных изменений // Вестн. Моск. ун-та. – Сер. 14: Психология. – 1997, № 4. – С. 25-31
4. Белугина М.А. Особенности образов будущего как содержательной характеристики жизненной стратегии личности в юношеском возрасте // Вестник Московского государственного областного университета. Серия: Психологические науки. – 2008, № 4. С. 100-104
5. Берн Ш. Гендерная психология. Законы мужского и женского. Санкт-Петербург: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2008. – 356с.
6. Быкова Е.Б. Образ будущего в картине мира и Я-концепции личности: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.01 / Е.Б. Быкова; Рос. гос. пед. ун-т им. А.И. Герцена. – СПб., И-во «Питер», 2003. – 21с.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРИВ'ЯЗАНOSTІ МАТЕРІ ДО ДИТИНИ У ПРЕНАТАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ

Норинчак Аліна Миколаївна
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир
Коломієць Тетяна Володимирівна,
канд. психол. наук, доцент кафедри
психології розвитку та консультування.

Життя людини поза межами міжособистісної взаємодії є неможливим. Саме від характеру міжособистісної взаємодії (її конструктивності, гармонійності, ефективності тощо) в переважній більшості і залежить суб'єктивне відчуття щастя. Тому особливо актуальною постає проблема пошуку шляхів оптимізації міжособистісної взаємодії.

Перша міжособистісна взаємодія, в яку потрапляє людина, з'являючись на світ, – це стосунки «мати - дитина». У цих відносинах дитина росте і розвивається, формує уявлення про світ і про інших людей. Провідна роль в даній взаємодії належить матері, оскільки вона знаходиться на вищому щаблі розвитку та може свідомо й безпосередньо впливати на спосіб взаємодії з дитиною. В основі цих взаємин лежить феномен прив'язаності, який обумовлює суб'єктивно-сміслову навантаженість стосунків в діаді «Мати-Дитина». Прив'язаність – це глибокий емоційний зв'язок, що поєднує одну людину з іншою в часі та просторі (Дж. Боулбі та М. Ейнсворт).

Проблему прив'язаності у психології вивчали: Дж. Боулбі, К. Х. Бріш, К. Ігнатенко, Є. С. Калмикова, М. Макулинцер, О. Н. Павлова та інші.

Н. Н. Авдєєва наголошує на тому, що прив'язаність дитини до матері (або іншого близького дорослого) служить найважливішим надбанням дитячого віку. Ознаки прив'язаності виявляються в наступному: об'єкт прихильності може краще за інших заспокоїти і втішити малюка; немовля частіше, ніж до інших, звертається до нього за розрадою; в присутності об'єкта прихильності немовля рідше відчуває страх.

Особливості ж прив'язаності матері до дитини будуть визначати траєкторію розвитку дитини та характер її взаємодії зі світом.

Проблему прив'язаності матері до дитини вивчали: В. І. Брутман, М. Д. Ейнсворт, Т. Єршова, Є. І. Захарова, Б. Є. Микиртумов, С. А. Мінюрова, Є. О. Смирнова, М. В. Яремчук та інші.

Існує низка чинників, від яких більшою чи меншою мірою залежить формування і розвиток материнської прив'язаності. Саме їх ми і вирішили дослідити у своїй роботі.

Із метою дослідження особливостей формування прив'язаності матері до дитини у пренатальному періоді було проведено дослідження прив'язаності матері до дитини з жінками на I, II та III триместрі вагітності за допомогою методики «Я і моя дитина» та методики написання твору «Я і моя майбутня дитина». Вибірка складала 33 жінки на різних термінах вагітності та з різним характером протікання вагітності.

За результатами дослідження ми дійшли наступних висновків:

1. Жінкам з ускладненим характером протікання вагітності притаманний II тип симптомокомплексів: «незначні симптоми тривоги, невпевненості, конфліктності» та «ідеальні очікування» про дитину, а для жінок з нормальним характером протікання вагітності притаманний I тип симптомокомплексів: «сприятлива ситуація та «реальні очікування» про дитину.

2. Жінкам на пізніх термінах вагітності (II та III триместр) притаманний більший показник тривожності та більш «ідеальні очікування» про дитину, на відміну від жінок, які перебувають на I триместрі вагітності.

За допомогою коефіцієнту U-критерій Манна-Уїтні ми виявили відмінності в особливостях прив'язаності матері до дитини у пренатальному періоді у жінок на різних термінах вагітності та з різним характером протікання вагітності. Ми підтвердили гіпотезу, яку поставили на початку дослідження.

Перспектива подальшого дослідження полягає в дослідженні детермінантів формування прив'язаності матері до дитини у пренатальному періоді.

Література

1. Боулби Дж. Привязанность. – М.: «Гардарики», 2003. – С. 2-234.
2. Брутман В. И., Радионова М. С. Формирование привязанности матери к ребенку в период беременности // Вопросы психологии – 1997. – № 6. – С. 38-48.
3. Микулинцер М., Шейвер Ф. Р. Взгляд на психопатологию с точки зрения теории привязанности / Пер. с англ. // Всемирная психиатрия. – 2012. – № 11 (1). – С. 13-17.
4. Смирнова Е. О., Радева Р. Развитие теории привязанности (по материалам работ П. Криттенден) // Вопросы психологии – 1999. – № 1. – С. 105-117.
5. Main M. Attachment theory and research : Overview, with suggested applications to child custody / M. Main, E. Hesse, S. Hesse // Family Court Review. – 2011. – № 49. – P. 426-463.

ГЕНДЕРНІ ВІДМІННОСТІ У СХИЛЬНОСТІ ДО МАНІПУЛЮВАННЯ

Осадчук Анастасія Миколаївна
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир
Науковий керівник — канд. психол. наук,
доц. Гавриловська Ксенія Петрівна

Протягом свого життя людина є як суб'єктом, так і об'єктом різного роду впливів, що здатні формувати індивідуальність кожної особистості та визначати характер взаємодії з